PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 23 (122) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 30 maja 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

PO PROCESIE HROMADY. Prawda 24.V. Specjalny korespondent z Mińska donosi o masowym mityngu (15 tys. robotników), protestującym przeciwko wyrokowi na członków Hromady. Mityng otworzył przedstawiciel MOP R-u, Sławiński. Przemawiali prezes Instytutu Kultury Białoruskiej Ignatowicz i poeta białoruski Jakób Kolas. Mówcy dowodzili, że hromadowcy zostali skazani za to, że walczyli o kulturę białoruską i o polepszenie bytu robotników i włościan Białorusi Zachodniej.

Prawda 25.V. Niejaki Orłowskij, omawiając wyrok na członków Hromady, pisze, że pod względem surowości wyrok nie ma sobie równego w dziesięcioletniej praktyce sądownictwa „pańskiej Polski". Tak srogi wyrok został wydany dlatego — pisze dziennik — by zgnieść ruch białoruski, który od roku 1924 stale wzrasta. Białoruś jest „piętą Achillesa" polskiego imperjalizmu w jego wschodnich prowincjach, które według oznajmienia b. polskiego ministra spraw wojskowych generała Sikorskiego są „naturalną obroną od wschodu rdzennej Polski". Rząd polski stara się zastosować na kresach białoruskich te same metody faszystowskie, co i w rdzennej Polsce. Hromada została ogłoszona za nielegalną, hurtki zostały rozpuszczone, działacze białoruscy aresztowani. W ten sposób rząd polski dąży do rozkładu rewolucyjnego ruchu białoruskiego, licząc na pozyskanie zamożnych włościan białoruskich dla faszyzmu polskiego. W tym celu złagodzono nieco ucisk narodowy na Białorusi. Rząd faszystowski zaczął działać przekupstwem i groźbami na działaczy białoruskich, usiłując przy pomocy prowokatorów stworzyć białoruskie organizacje faszystowskie. Ostatnie jednak wybory rozwiały nadzieje faszyzmu polskiego na możliwość utrwalenia się na kresach białoruskich. Cała polityka ekonomiczna faszyzmu polskiego zmierzała do rozbicia klasowego wsi białoruskiej. Włościaństwo białoruskie tak zostało zrujnowane, że z ekonomicznej polityki faszystowskiej skorzystać mogli tylko zamożniejsi chłopi białoruscy („kułaki"), którzy na Białorusi zachodniej nie mają żadnego znaczenia. Nie mogąc dojść do ugody z chłopami białoruskimi rząd faszystowski zmuszony był pokazać swoje zwierzęce oblicze (zwierinoje lico) i wziął za pałkę, co wyraziło się w drakońskich wyrokach na Hromadę. Jest to jeden z przejawów „normalnej" polityki faszyzmu polskiego w stosunku do białoruskich „cudzoziemców".

Dzika rozprawa z Białorusinami poza stroną wewnętrzną, ma jeszcze i zewnętrzną: Polska polityka zagr. znalazła się w ostatnich czasach w impasie. W krzyżowym pochodzie burżuazji europejskiej przeciwko ZSRR. Polsce wyznaczono rolę awangardy. Zanim jednak Polska wystąpi przeciwko ZSRR. imperjalizm polski musi uzgodnić swoje interesy z interesami burżuazji niemieckiej. Już w pierwszej fazie rokowań o traktat handlowy z Niemcami powstała jakoś sama przez się kwestja skorygowania „niewygodnych" („nieudobnych") zachodnich granic Polski i uregulowanie kwestji korytarza gdańskiego. Obawiając się strat na Zachodzie, imperjalizm polski przygotowuje sobie rekompensatę nabytkami i zwycięstwem na Wschodzie. I dlatego stąd płynie konieczność grobowej ciszy (mogilnoj tiszyny) i spokoju na białoruskiej „place d'arm" oraz konieczność zwierzęcej rozprawy z rewolucyjnymi działaczami chłopskimi, której dokonał „wspaniale" („blestiaszcze") „niezależny" sąd Polski burżuazyjnej.

Ibidem zamieszcza protest Komitetu Wykonawczego MOPR'u przeciwko wyrokowi na Hromadę oraz przeciwko wydaniu Beli Kuna i Bertholda Burczuła.

KONFLIKT SEJMU Z RZĄDEM. Prawda 26.V. zamieszczając depeszę Tassa z Warszawy o odrzuceniu przez Sejm projektu rządowego o podatku gruntowym i podymnym, pisze, że w kołach politycznych podkreślają trudną sytuację rządu, który przy zaciągnięciu pożyczki zobowiązał się wobec bankierów nowojorskich przeprowadzić określone zmiany w obecnym systemie podatkowym. Pozatem, pozycja rządu została zachwiana wobec szerokich mas chłopskich.

Koła prawicowe, jak również i prasa prawicowa podkreślają, że w Sejmie zaczyna tworzyć się nowa większość z lewicy i mniejszości narodowych.

DEBATA NAD EXPOSÉ MIN. ZALESKIEGO. Prawda 26.V zamieszcza depeszę Tassa z Warszawy, streszczającą dyskusję w Sejmie nad exposé min. Zaleskiego. Głównie cytowane jest przemówienie posła Niedziałkowskiego, oraz posła Gra-

lińskiego z Wyzwolenia, który m. in. powiedział, że polityka Polski w stosunku do ZSRR. miała zbyt dyplomatyczny charakter i że mało uwagi poświęcono sprawom ekonomicznym. Dziennik cytuje również wyjątek z przemówienia pos. Sapiehy, dotyczący stosunków polsko-litewskich.

TRAKTAT POLSKO-CHIŃSKI. Izwiestja 25.V. zamieszczają depeszę z Warszawy o podpisaniu traktatu handlowego i przyjaźni oraz depeszę z Pekinu, według której szef delegacji polskiej p. Pindor odwiedził Czang-Tso-Lina i wyraził zadowolenie z okazji pomyślnie zakończonych pertraktacyj. P. Pindor w rozmowie z Czang-Tso-Linem podkreślił, że Polska, będąc państwem zachodniem, tem nie mniej zjednoczona jest z Chinami w walce przeciwko bolszewizmowi.

Komentując te depesze, dziennik pisze, że polskiemu ministrowi spraw zagranicznych zupełnie się nie powodzi. Bezpośrednio poddani mu dyplomaci zdążają z uporem do ujawnienia konkretnego sensu i praktycznego programu polityki polskiej w stosunku do ZSRR. Tu dziennik przypomina deklaracje nacz. Hołówki w Kownie. Deklaracja ta — pisze dziennik — została zdementowana, gdy tymczasem Pindor podtrzymał Hołówkę. W obecnej sytuacji politycznej oznajmienie Pindora należy rozumieć tak samo, jak i oznajmienie Hołówki, t. j. jako określenie wrogiej polityki polskiej w stosunku do ZSRR. Na tle wystąpień dwóch odpowiedzialnych dyplomatów polskich charakterystyka stosunków polsko-sowieckich, uczyniona przez min. Zaleskiego, nabiera b. specyficznego charakteru. Powstaje pytanie: Któż wreszcie z polskich dyplomatów odzwierciadla prawidłowo linję polityki polskiej wobec Sowietów, — minister spraw zagranicznych, czy też Hołówko i Pindory — zapytuje dziennik.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

WYNIKI DYSKUSJI O WIEJSKIEJ KOMÓRCE KOMUNISTYCZNEJ. „Prawda“ 18.V. zamieszcza artykuł Michaiła, reausumujący dyskusję przeprowadzoną w prasie w sprawie wiejskiej jaczejki komunistycznej. Dyskusja ustaliła, zdaniem autora, szereg defektów w organizacji o działalności jaczejek wiejskich, jak to: niedostateczną ich aktywność, mały udział żywiołów najbiedniejszych, a zwłaszcza najemnych robotników rolnych, brak dostatecznego kierownictwa ze strony wyższych organów partyjnych i brak należycie wyszkolonych kadrów sekretarzy komórek. Zdaniem autora stanowisko sekretarza, przy zachowaniu zasady jego wybieralności, winno być obsadzane z większą uwagą i w ważniejszych wypadkach — płatne.

W PREZYDJUM ZWIĄZKU MŁODZIEŻY KOMUNISTYCZNEJ. „Wieczerniaja Moskwa“ 19.V. podaje, że nowoobrany komitet centralny związku młodzieży komunistycznej powołał Milczakowa na stanowisko generalnego sekretarza związku.

PLAN DZIAŁALNOŚCI PARTYJNEJ. „Prawda“ 17.V. zamieszcza zatwierdzony przez centralny komitet partji komunistycznej plan prac biura organizacyjnego partji na okres od maja do listopada r. b. włącznie. Tak naprzykład plan majowy przewiduje: 1) referat o działalności smoleńskiej organizacji partyjnej. 2) Dyrektywy centralnego komitetu o pracy kulturalnej związków zawodowych. 3) Sprawdzanie wykonania uchwał komitetu centralnego z dnia 31-go maja 1926 roku w sprawie obsługiwania pracownic komitetów fabrycznych Moskwy. 4) Plan werbunku nowych członków partji z pośród robotników. 5) Referat o działalności moskiewsko-narwskiej organizacji okręgowej i t. d.

NADUŻYCIA W ORGANIZACJI PARTYJNEJ. „Prawda“ 17.V. zamieszcza wiadomość z Charkowa o wykryciu przez komitet okręgowy i komisję kontrolną znacznych nadużyć w partyjnej organizacji komunistycznej w Achtyrce. Członkowie organizacji, korzystając ze swych stanowisk służbowych, popełnili liczne nadużycia. Między innemi w organizacji panowały silne tendencje antysemickie, co popierali przewodniczący komitetu okręgowego i sekretarz tegoż. Kilku wybitnych członków partji usunięto ze stanowisk.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

WSZECHUKRAIŃSKI ZJAZD GOSPODARSTW KOLEKTYWNYCH. „Izwiestja“ 24.V. zamieszcza wiadomość z Charkowa o otwarciu pierwszego wszechukraińskiego zjazdu gospodarstw kolektywnych. W zjeździe bierze udział około 250 delegatów, reprezentujących 11 tysięcy wiejskich komun, arteli i towarzystw. Pierwsze posiedzenie poświęcone było wysłuchaniu powitań, poczem sekretarz WUCIK-a, Bucenko złożył sprawozdanie o zarządzeniach ukraińskiego sądu sowieckiego w dziedzinie gospodarki kolektywnej, a następnie — komisarz rolnictwa Szlichter wygłosił referat o rozwoju gospodarki rolnej i kolektywizacji.

O POTRZEBIE WYSZKOLENIA SPECJALISTÓW. „Ekonomiczeskaja żizń“ 10.V. zamieszcza artykuł wstępny o potrzebie wyszkolenia nowych kadr młodych specjalistów we wszystkich dziedzinach techniki. Specjaliści ci winni nie tylko stać na poziomie współczesnej nauki i techniki, lecz być szczerze oddani urzeczywistnieniu zadań budownictwa socjalistycznego, w jak najszerszym zakresie. Swoją pracę i techniczne wyszkolenie powinni oni traktować z punktu widzenia zadośćuczynienia potrzebom gospodarki sowieckiej.

DEFEKTY BUDOWNICTWA SOWIECKIEGO. „Prawda“ 22.V. zamieszcza list zastępcy przewodniczącego rady komisarzy ludowych Rudzutaka do prezesów sownarkomów republik związkowych, streszczający zarzadzenia, które należy natychmiast przedsięwziąć, celem pomyślnego przeprowadzenia i wyzyskania obecnego sezonu budowlanego.

Ibidem podaje z Mińska wiadomości o niepomyślnym stanie kampanji budowlanej na Białorusi sowieckiej. Instytucje sowieckie bez względu na otrzymane kredyty nie rozpoczynają robót i z tego

powodu wśród robotników budowlanych panuje bezrobocie.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

PRZEŚLADOWANIE SJONISTÓW. Socjalisticzeskij Wiestnik 18.V w korespondencji z Chiwy komunikuje o przebywaniu tam na zesłaniu kilkudziesięciu sjonistów rozmaitych kierunków. Korespondencja przytacza fakt zabicia przez dozorcę więziennego Samuela Bronsztejna członka partji sjonistów-socjalistów.

PRASA BIAŁORUSKA. Włast Truda 8.V podaje dane o ogólnym nakładzie dzienników w języku białoruskim. Ogólny nakład dzienników na Białorusi sowieckiej wynosi 150 tysięcy egzemplarzy dziennie, z czego — 96 tysięcy w języku białoruskim. W porównaniu z rokiem ubiegłym nakład dzienników sowieckich wzrósł o 50 tysięcy egzemplarzy.

STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

POLEMIKA W SPRAWIE STOSUNKÓW DO ARMJI CZERWONEJ. W rosyjskiej prasie emigranckiej w dalszym ciągu prowadzona jest polemika w sprawach poruszonych w znanych listach anonimowych sowieckich „speców" wojskowych i w odpowiedzi na te listy gen. Denikina.

Gazeta *„Ruś" 8 i 9.V* przedrukowuje całkowity tekst drugiego listu „speca", zamieszczonego przez berliński „Rul" i w ogólnych zarysach odpowiadającego pierwszemu listowi wojskowego sowieckiego. I w tym liście armja sowiecka określana jest jako „przyszła armja rosyjska" i praca w niej — jako zasługa przed przyszłą Rosją.

Ibidem 19.V. zamieszcza „list z Rosji" nieznanego autora, przytaczający szereg faktów, stwierdzających antykomunistyczne i patrjotyczne nastroje, panujące w armji sowieckiej.

W tym samym duchu wypowiada się *„Borba za Rossiju"* Nr. Nr. 77 i 78, zamieszczając na pierwszej stronie odezwy do armji czerwonej, nawołujące do wzmacniania i organizowania armji, która „obowiązaną jest przywrócić i wzmocnić potęgę Rosji". Odezwy stwierdzają dalej, że „Rosja i naród rosyjski są dla komunistów tylko narzędziem dla osiągnięcia zadań kominternu". Odezwa kończy się słowami: „należy skończyć z uciskiem komunistycznym. Cały naród oczekuje tego od swojej armji".

Ibidem Nr. 78 zamieszcza list oficera byłej armji ochotniczej, który również zwraca się do żołnierzy i dowódców armji czerwonej nawołując w imię interesów Rosji do obalenia władzy III międzynarodówki.

Ibidem podaje notatkę, że w przeciągu trzech miesięcy przetransportowano do Rosji sowieckiej 15 pudów pisma „Borba za Rossiju", co kosztowało około 20 tysięcy franków miesięcznie.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Izwiestja 24.V. Stosunki łotewsko - estońskie. (Koresp. z Rygi. Wywiad prasowy z posłem estońskim Wirgo). Art. wst. Rezultaty pożyczek i najbliższe zadania. — Prasa burżuazyjna na wystawie kolońskiej. — 25.V. Konflikt Sejmu z rządem (Koresp. własna „Izwiestij" z Warszawy). Rokowania zakulisowe, dotyczące stworzenia gabinetu w Niemczech (Koresp. Kajta z Berlina). — Interwencja japońska w Chinach północnych. — 26.V. Art. wst. Rozprawa (z powodu wyroku na członków Hromady). — Otwarte karty (z powodu wizyty Birkenheada w Berlinie). — 27.V. Wewnętrzna sytuacja Polski zaostrza się. Choroba marsz. Piłsudskiego i linja opozycji sejmowej. (Koresp. Bratina z Warszawy). — Wypróbowany środek (art. wst. na temat moralnego frontu przeciwko Z. S. R. R.). — Wystąpienie min. Zaleskiego w Senacie. — Wybory do nowego parlamentu perskiego.

Prawda 24.V. Gazem i piernikiem. (Autor przeprowadza tezę, że socjaldemokraci wyzyskują incydent hamburski do walki z komunizmem). Od Ententy ekonomicznej do bloku antysowieckiego. (Omawia projekt ententy ekonomicznej, wysunięty przez de Monzie. Autor twierdzi, że de Monzie poza planami gospodarczemi ma plany polityczne skierowane przeciwko ZSRR.). — 25.V. Art. wst. „Uczciwa gra w życiu międzynarodowem". (Omawia art. de Monzie w „Taegliche Rundschau" i czyni mu zarzut, iż dąży on do stworzenia jednolitego frontu antysowieckiego. Autor wyraża zdziwienie, że organ Stresemanna zamieścił podobny artykuł de Monzie. — 26.V. Art. wst. Socjaliści francuscy na drodze „realnej" polityki. — Eksport produktów drugorzędnych. — Wspaniałomyślność katów (w sprawie wydania Beli Kuna). — 27.V. Bandytyzm polityczny. (Atak na prasę polską za łączenie afery krakowskiej z działalnością przedstawicieli sow. w Polsce).

Ekonomiczeskaja Żiżń 23.V. Wybory w Niemczech. — 24.V. — Sowiecko - łotewskie stosunki handlowe. (Wywiad z sowieckim przedstawicielem handlowym na Łotwie, Szewcowym. Szewcow stwierdził, że stosunki handlowe z Łotwą rozwijają się pomyślnie. Eksport sowiecki do Łotwy stanowi obecnie 75% eksportu przedwojennego do tego kraju. Rozwój stosunków handlowych sow. - łot. zaznaczył się dopiero po wejściu w życie traktatu handlowego). — Francja po wyborach. — 25.V. Art. wst. Sowiecko - łotewskie stosunki ekonomiczne.

Izwiestja 20.V. Zadania obrady organizacyjnej przy prezydjum WCIK'u. — Przed ogólno-związkowym zjazdem gospodarstw kolektywnych. Zagadnienia rozbudowy gospodarstw kolektywnych. Artykuł I. Klimienko.

Poślednija Nowosti 25.V. Ekonomiczne i nieekonomiczne sposoby. Art. wstępny, omawiający walkę włościaństwa z władzą sowiecką.

Prawda 22.V. Kat Mannergreim znów na widowni. (stosunki sowiecko-finlandzkie). — A. Iwin. Wypadki w Chinach. — 23.V. Kłębek dalekowschodni (interwencja japońska).

Izwiestja 22.V. Chmury zgęszczają się (art. wst. o interwencji japońskiej w Chinach). — 23.V. art. wst. Wybory w Niemczech. — „Krakowskaja postanowka" (aresztowania krakowskie).

Nowoje Wremia 16.V. Kto zasiadł na ławie oskarżonych. Art. wstępny o procesie szachtyńskim.

Dni. 14.V. Zamach Wojciechowskiego. Trzy listy do redakcji w sprawie zamachu. — 16.V. „Krasnyje kułaki" (zdanie włościan o gospodarce partji komunistycznej). — 19.V. Polityka nienawiści: Artykuł wstępny, polemizujący z warszawskim „Głosem Prawdy" w sprawie rosyjskiego programu polskiej polityki zagranicznej.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.